

## ZIENSWIJZENNOTA BESTEMMINGSPLAN EDE WEST 2009

### Provincie Gelderland

De provincie Gelderland stelt dat de in het plan opgenomen zelfstandige kantoorlocaties niet overeenkomen niet in overeenstemming is met het provinciale beleid zoals dat is verwoord in de Structuurvisie (het voormalig streekplan) en de ontwerp structuurvisie bedrijventerreinen. De provincie acht een goed functionerende kantorenmarkt een belangrijke voorwaarde voor verdere economische groei van de regio. Van belang acht de provincie dat de aard, de schaal en mobiliteitsprofiel van de kantoorontwikkeling passen bij de betreffende locatie. Nieuwe kantoorontwikkelingen dienen zoveel mogelijk te worden ontwikkeld op of nabij hoogwaardige OV-verbindingen en dus niet op eigenstandige of monofunctionele bedrijventerreinen. Verzocht wordt het bestemmingsplan voor wat betreft de twee kantorenlocaties aan te passen.

#### *Reactie gemeente*

In het bestemmingsplan worden op 2 locaties zelfstandige kantoren mogelijk gemaakt met een gezamenlijk bruto vloeroppervlak van 20.000 m<sup>2</sup>. Bij de westelijke entree van het bedrijventerrein is een kantoor met een beperkte omvang mogelijk gemaakt. Kantoren hebben een andere uitstraling dan de meeste bedrijfsbebouwing. Het kantoorgebouw zal een goede overgang mogelijk maken van het Pakhuis en het buitengebied naar het stedelijk gebied van het bedrijventerrein. De omvang van de kantorenfunctie is hier beperkt, circa 1500 m<sup>2</sup>.

Deze kantoorbebouwing past naar onze mening wel binnen het provinciale beleid. Daar wordt gesteld dat nieuwe kantoorontwikkelingen *zoveel mogelijk* dienen te worden gesitueerd op of nabij hoogwaardige OV-verbindingen en dat gelet moet worden op de aard en de schaal en het mobiliteitsprofiel van de locatie. Gezien de locatie waar dit kleinere kantoor is geprojecteerd – nabij de entree van het bedrijventerrein – en de ruimtelijk/architectonische uitstraling die het daar kan hebben, past deze functie bij de aard, schaal en het mobiliteitsprofiel van de locatie en wordt naar onze mening voldaan aan de voorwaarden van het provinciaal beleid.

Nabij de rijkswegen A12 en A30 is een kantoorfunctie mogelijk gemaakt met grotere omvang. Op deze locatie in de oksel van de A12 en A30 is ruimtelijk gezien een hoger gebouw wenselijk. Een kantoorgebouw kan hier als landmark naar het stedelijk gebied fungeren. Met een bedrijvenfunctie op deze locatie is een bijzondere architectonische bebouwing niet mogelijk. Binnen de ontwikkeling van het bedrijventerrein past hier ruimtelijk gezien een markering. Ook deze kantoorontwikkeling sluit aan bij de voorwaarden van het provinciale beleid.

In het overleg met de provincie is dit naar voren gebracht, naast de volgende argumenten die het belang van kantoorontwikkeling te onderstrepen:

1. de kantoorontwikkeling kan met ca 1 miljoen euro bijdragen aan de vermindering van het tekort in de exploitatie.
2. het duurzame karakter van BTA12 wordt voor een belangrijk deel bepaald door de aanleg van het WKO systeem op het terrein. Dit systeem is uniek vanwege de beschikbaarheid op het gehele terrein en het ontbreken van een aansluitplicht. Het systeem kan alleen functioneren met een goede balans tussen de warmte- en koudevraag. Hiervoor is naast de ontwikkeling van de veiling ook de ontwikkeling van voldoende kantoorfuncties essentieel.
3. de provincie Utrecht hanteert een veel ruimhartiger beleid, waardoor de gemeente Veenendaal wel de mogelijkheid heeft voor zelfstandige kantoren op de bedrijfsterreinen.

Wij zijn van mening dat de geprojecteerde zelfstandige kantoorlocaties ruimtelijk en economisch gewenst zijn en dat hier sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan Ede West 2009.

### Stichting Mestverwerking Gelderland

Stichting Mestverwerking Gelderland (SMG) is tevreden met de verruiming van goot- en bouwhoogte maar ziet graag een aantal wijzingen in het bestemmingsplan. Gevraagd wordt om:

- verhoging van de goothoogte van 5 naar 6 meter;
- verhoging van de bouwhoogte na ontheffing van 15 naar 20 meter;

- mogelijkheid om gebouwen met een plat dak te realiseren;
- aanpassing grenzen van het bouwvlak tot aan de erfgrans;
- wijziging bedrijfscategorie van b=4 naar b=5.

Naar mening van SMG sluit het bovenstaande beter aan bij de bestaande situatie en eerdere bestemmingsplannen voor de locatie.

#### *Reactie gemeente*

Er is nagegaan wat de huidige hoogten zijn van de bebouwing en de voorwaarden voor uitbreiding. In overleg is gezien de huidige situatie, de gewenste uitbreiding en de ruimtelijke situatie een aantal bebouwingsregels aangepast. De goothoogte is gesteld op 6 meter en voor 10% van de gronden is een maximale hoogte mogelijk van 18 opgenomen. De verplichting voor een plat dak is voor deze locatie gezien de aard van het bedrijf komen te vervallen. Het bouwvlak is aangepast. De bedrijfscategorie is in zoverre aangepast dat op deze locatie een mestverwerkingsbedrijf is toegestaan. De zienswijze leidt tot aanpassing van het bestemmingsplan Ede West 2009.

#### **N.V. Nederlandse Gasunie**

De Nederlandse Gasunie meldt dat het groepsrisico en plaatsgebonden risico van de leiding de realisatie van het plan niet in de weg staan. De Gasunie is verder van mening dat de in het bestemmingsplan opgenomen bepaling over de aanlegvergunning aanvullingen behoeven ter waarborging van een veilig en bedrijfszeker gastransport en ter beperking van het gevaar voor personen en goederen in de directe omgeving van de leiding. De Nederlandse Gasunie heeft een tekstvoorstel bijgevoegd.

#### *Reactie van de gemeente*

De bepaling omtrent de aanlegvergunning is aangepast in die zin dat voor meerdere werkzaamheden nabij de leiding een aanlegvergunning is vereist.

De zienswijze leidt tot aanpassing van het bestemmingsplan Ede West 2009.

#### **Waterschap Vallei & Eem**

Het Waterschap Vallei & Eem verzoekt om de verbeelding en de regels aan te passen en de hoofdwatgangen apart met de bestemming 'Water' op te nemen. In het huidige plan valt een deel van de watgangen binnen de bestemmingen 'bedrijventerrein' en 'wegen'. Het waterschap wil voorkomen dat de watgangen daadwerkelijk worden gebruikt als weg of bedrijf. Ook in andere plannen van de gemeente Ede zijn de watgangen apart bestemd.

#### *Reactie gemeente*

Omdat ook in andere bestemmingsplannen van Ede de watgangen apart zijn bestemd, wordt een aparte bestemming 'Water' opgenomen.

De zienswijze leidt tot aanpassing van het bestemmingsplan Ede West 2009.

#### **Van Veen Advocaten namens de heer D.J. van Eden en de Heer J. van de Haar**

Reclamanten merken op dat hun perceel in het voorontwerp-bestemmingsplan buiten het plangebied lag. In het ontwerp-bestemmingsplan ligt het perceel binnen het plangebied. In het ontwerp-bestemmingsplan is het perceel voorzien van de bestemming 'Groen'.

De eigenaren van het perceel zien graag dat hun perceel wordt bestemd als 'Bedrijven' of als 'Wonen'. Daarnaast willen de eigenaren dat er een bouwblok wordt opgenomen binnen de voorgestelde bestemming.

Als dat niet mogelijk blijkt te zijn verzoeken de eigenaren of het plangebied gewijzigd kan worden zodat hun perceel buiten het onderhavige plan komt te liggen.

#### *Reactie gemeente*

In het bestemmingsplan ISEV hadden deze gronden een globale uit te werken bedrijvenbestemming. Binnen deze bestemming zijn ondermeer bedrijven, wegen en groen mogelijk. In de toelichting van het bestemmingsplan ISEV een verkavelingsschets opgenomen, waarin de gronden van reclamanten groen zijn ingetekend. Bij de planvorming is er altijd vanuit gegaan dat hier een groene buffer gerealiseerd wordt, ook in verband met de verderop gelegen woningen van het Pakhuis.

### De heer of mevrouw Th. Visser

Bezwaar wordt gemaakt tegen het voornemen om de bestemming van agro-veehouderij Hoef aan de Kade 23 te wijzigen in een horecabestemming. Een schuur op het perceel was al in gebruik als "buurtkroeg". Nu al wordt overlast ervaren en verwacht wordt dat de overlast alleen maar zal toenemen als het perceel daadwerkelijk de bestemming 'Horeca' krijgt. Verder wordt er ten aanzien van de te bouwen buitenplaatsen de 100M Hindercirkel overschreden.

#### *Reactie gemeente*

Het is juist dat er gesteld wordt dat de schuur al enige tijd in gebruik is als buurtgelegenheid waar men wat kan drinken en een verjaardag kan vieren. Met de eigenaar is afgesproken dat in het bestemmingsplan een beperkte horecafunctie zal worden opgenomen. Uiteraard moet deze gelegenheid wel voldoen aan alle eisen die daarvoor gelden, zoals een horecavergunning of een vergunning op grond van de Drank- en Horecawet. In het bestemmingsplan is de huidige omvang als maximum opgenomen. Per abuis was in het ontwerp de omvang van de de totale bebouwing opgenomen. Dit is aangepast. **De bebouwing ten behoeve van de horecafunctie mag niet meer bedragen dan 575 m<sup>2</sup>. Om te voorkomen dat de gelegenheid een herberg, hotel of een regulier café zal worden zal de horeca categorieën 1 en 3 hier worden uitgesloten. Er zal toegevoegd worden dat hier ook zaalverhuur is toegestaan.** Dat betekent dat de horecafunctie hier alleen gericht mag zijn op het verstrekken van etenswaren en daaraan ondergeschikt alcohol en niet-alcohol houdende dranken, ter plaatse bereide snacks, ijs en dergelijke en zaal verhuur. In de bestemming Bos-Parkbos is rekening gehouden met de geurcirkel van agrarische bedrijven. De locaties waar de woningen zijn gesitueerd liggen buiten de geurcirkel. De zienswijze leidt gedeeltelijk tot aanpassing van het bestemmingsplan Ede West 2009.

### De heer G.J. Elbertsen

De heer Elbertsen ziet graag dat de bestemming van zijn perceel (Kievitsmeent 4a te Ede) gewijzigd wordt. De toedachte bestemming is nu 'Wonen', dat moet gewijzigd worden in de bestemming 'Agrarisch midden'. Volgens de heer Elbertsen is daar in het verleden al een uitspraak over gedaan. Daarnaast maakt de heer Elbertsen zich zorgen om de toedachte bestemming (Boomkwekerij of mestverwerking) voor het perceel gelegen aan de Rijksweg 31 te Ede. De heer Elbertsen vreest voor overlast en waardevermindering van zijn woning.

#### *Reactie gemeente*

Terecht stelt reclamant dat op grond van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over het bestemmingsplan ISEV zijn perceel een agrarische bestemming dient te krijgen. De bestemming 'Agrarisch midden' wordt niet meer gehanteerd, dit is nu 'Agrarisch'. Gezien de uitspraak dient ook de woonbestemming op het perceel tussen Kievitsmeent 6 en 8 komen te vervallen.

Een wijzigingsbevoegdheid kent een eigen procedure met inspraak. Voordat gebruik kan worden gemaakt van de wijzigingsbevoegdheid zullen de benodigde onderzoeken gedaan moeten worden, zoals geluid- en geuronderzoeken. Het ligt overigens voor de hand dat het mestverwerkingsbedrijf aan de zuidkant tegen de Mestverwerking Gelderland aan gesitueerd zal worden. Voorwaarde voor het gebruik van de wijzigingsbevoegdheid is dat het verkeer op de Kievitsmeent niet onevenredig mag toenemen.

De zienswijze leidt gedeeltelijk tot aanpassing van het bestemmingsplan Ede West 2009.

### Architectenbureau D.B.L. Lunteren B.V. namens de heer G. Nap

De heer Nap verzoekt om het bouwblok aan te passen zoals is aangegeven op de bijgevoegde schets. Dit in verband met het vervangen van de schuren die aan de eisen voor de zogenaamde

“groen label stallen” moeten voldoen. Binnenkort zal aanvraag om een bouwvergunning en een vergunning wet milieubeheer worden ingediend.

*Reactie gemeente*

Het bouwblok zal aangepast worden, hierbij wordt een afstand van 5 meter vanaf de groenbestemming aangehouden.

De zienswijze leidt tot aanpassing van het bestemmingsplan Ede West 2009.

**Architectenbureau D.B.L. Lunteren B.V. namens HSR Verpakkingen**

Er wordt opgewezen dat het een bedrijf is in categorie 4, terwijl het is aangeduid als categorie 3. Het bedrijf verzameld afval dat ter plaatse wordt verwerkt ter voorbereiding van de recycling en vervolgens afgevoerd cq. opgeslagen. Bij de verkoop van deze gronden van de gemeente is gesteld dat er nog uitbreidingsmogelijkheden zijn. Gevraagd wordt de categorie aan te passen en het bouwblok te verruimen.

*Reactie gemeente*

Het is juist dat het hier om een bedrijf gaat uit categorie, dit wordt aangepast. Gezien de ligging van het bedrijf zijn hier er mogelijkheden tot uitbreiding. Het bouwblok zal aangepast worden. De zienswijze leidt tot aanpassing van het bestemmingsplan Ede West

**De heer R. van Roekel, Grote Hegweg 1, 3774 RA Kootwijkerbroek**

Reclamant is eigenaar van het perceel 618 naast Kade 21 en 23. Het perceel ligt binnen de geurcirkel. Gevraagd wordt wanneer de geurcirkel kleiner wordt dan de mogelijkheden zijn, bijvoorbeeld een woning of meerdere.

*Reactie gemeente*

Bedoeld zal zijn het perceel met een agrarische bestemming direct grenzen aan de gronden met de bestemming Bos-Parkbos. Op deze gronden is een wijzigingsbevoegdheid van toepassing ten behoeve van het realiseren van buitenplaatsen. De geurcirkel is geactualiseerd. Een deel van het perceel ligt nog binnen de geurcirkel. Voor dit perceel geldt, evenals voor de andere percelen met een wijzigingsbevoegdheid dat buitenplaatsen pas mogelijk zijn nadat de geurcirkel zal zijn verdwenen. Dit kan alleen als agrarische bedrijven in de omgeving hun activiteiten waardoor de geurcirkel ontstaat beëindigen. Om een versnipperde ontwikkeling van buitenplaatsen te voorkomen is in de wijzigingsbevoegdheid opgenomen dat de wijzigingsbevoegdheid alleen gebruikt kan worden bij een integrale ontwikkeling.

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan Ede West 2009.

**Initiatief Vereniging Peppelensteeg, Cloekendaal 13, 6715 JJ Ede**

*Wijzigingsbevoegdheid*

Indiener is het oneens met de in het ISEV-plan middels een wijzigingsbevoegdheid opgenomen mogelijkheid voor windturbines in het plan Ede-West te effectueren. Indiener is verder van mening dat het niet het geschikte moment is om van de wijzigingsbevoegdheid gebruik te maken, omdat de Minister van VROM heeft aangekondigd met nieuwe uniforme regels te komen voor het maximale geluidniveau dat windturbines mogen produceren.

*Reactie gemeente*

Het is de gemeente niet duidelijk wat hiermee wordt bedoeld. Voor zover wordt bedoeld dat in afwachting van de nieuwe geluidsnormering geen nieuw bestemmingsplan mag worden opgesteld of een bestaand bestemmingsplan mag worden gewijzigd, merkt de gemeente op dat aan wijziging of opstelling van een bestemmingsplan een integrale afweging vooraf gaat die in het teken dient te staan van een goede ruimtelijke ordening. Geluid is hiervan slechts een afgeleid onderdeel (geluid komt

primair aan de orde in de milieu-afweging). Bovendien is het bestuur niet verplicht te wachten tot de nieuwe geluidsnorm in werking is getreden.

Het Bestemmingsplan Ede-West 2009 is een gedeeltelijke herziening van het Bestemmingsplan ISEV(Interprovinciale Structuurvisie Ede-Veenendaal). Het bestemmingsplan Ede-West 2009 bevat de mogelijkheid om op twee specifieke posities windturbines op te richten. De gemeente maakt derhalve geen gebruik van de wijzigingsbevoegdheid in het Bestemmingsplan ISEV.

#### Nieuwe geluidsnorming

Minister Cramer van Ruimte en Milieu heeft aangekondigd met herziene regelgeving te komen waarmee de geluidproductie van windmolens beter kan worden beoordeeld. Met de aangepaste regelgeving, die ook beter aansluit bij de Europese systematiek, krijgen burgers, overheden en exploitanten beter inzicht in de geluidsniveaus en de effecten van het geluid van windmolens. Kern van de aanpassing is het meenemen van het fenomeen dat op grotere hoogten (ca. 80 - 100m en vooral in de nacht) de windsnelheid (veel) hoger kan zijn dan op de grond. De besluitvorming over de plaatsing van windmolens wordt hiermee transparanter. Dit blijkt uit antwoorden op Kamervragen die minister Cramer naar de Tweede Kamer heeft gestuurd.

In de brief<sup>1</sup> van de minister luidt het antwoord op gestelde Kamervragen over dit onderwerp als volgt:

Vraag 3: Is het waar dat er tevens overwogen wordt een nieuw beoordelingssysteem te ontwikkelen? Zo ja, wanneer kan de Kamer een voorstel hiertoe tegemoet zien?

Antwoord:

Het is mijn voornemen om het beoordelingssysteem voor windturbines aan te passen waardoor beter rekening gehouden kan worden met de geluidproductie van hoge windturbines. Omdat gebleken is dat het inpassen van de in vraag 2 bedoelde rekenregels niet goed mogelijk is in de huidige systematiek van de Wet milieubeheer heb ik het voornemen om bij de regulering van geluidhinder van windturbines de nu in het beoordelingssysteem gebruikte LA,RT in dB(A) te vervangen door de EU-standaard Lden in dB. Bij het vaststellen van het beschermingsniveau en bijbehorende planologische en bedrijfsmatige consequenties wordt rekening gehouden met de laatste inzichten op het gebied van dosis-effect relaties en met de noodzaak tot opwekking van duurzame energie. De noodzakelijke aanpassing betekent niet dat er minder ruimte zal zijn voor windturbines, deze ruimte zal ongeveer gelijk blijven. Resumerend, we vervangen bestaande nationale regels door Europese, waardoor de berekende geluidhinder beter weergeeft wat omwonenden na plaatsing van de windturbines zullen ervaren. Hiermee worden misverstanden weggenomen en ontstaat een betere basis voor een verantwoorde lokale besluitvorming. Hoewel het hier om een complexe materie gaat is het streven voor het eind van 2008 een ontwerpregeling gereed te hebben, zodat deze begin 2009 in de parlementaire besluitvormingsprocedure kan worden gebracht.

Vraag 5: Bent u bereid om - nu blijkt dat door de achterhaalde rekenregels hoge windturbines meer geluid produceren dan gesuggereerd wordt door de vergunningvoorwaarden - de geluidnorm in de milieuvergunning tijdelijk aan te scherpen tot de nieuwe rekenregels van kracht zijn geworden?

Antwoord:

Nee. Omdat het aanpassen van de huidige systematiek niet goed mogelijk is zonder aanpassing van het Activiteitenbesluit en mogelijk net zoveel tijd zou kosten als het opzetten van een nieuwe regeling zoals beschreven bij vraag 3, is er voor gekozen om geen "tussentijdse" aanpassingen te plegen. Lopende projecten zullen daarom volgens de geldende regeling (moeten) worden behandeld

De nieuwe regelgeving zal, onder meer afhankelijk van de parlementaire besluitvormingsprocedure, naar verwachting na medio 2010 in werking treden. Tot dat moment moeten gemeenten de bestaande beoordelingsregels toepassen.

<sup>1</sup> <http://www.minvrom.nl/docs/antwoorden-brief-windturbines.pdf>

De uitgevoerde studies laten zien dat plaatsing van twee windturbines van een gangbaar type onder de huidige regelgeving mogelijk is. Volgens het hierboven geciteerde antwoord van de minister zal de geluidsruimte voor windturbines na invoering van de nieuwe regelgeving ongeveer gelijk blijven. Tezijntijd zal bij vergunningverlening worden getoetst aan de dan geldende regels.

#### *Geluidhinder*

Reclamant verwacht dat de geluidhinder veroorzaakt door windturbines in de wijk Veldhuizen tot slaapverstoring en andere klachten zal leiden. Indiener acht bovendien een cumulatie van geluidhinder als gevolg van de opening van bloemenveiling Plantion, de hoge ligging van de A30, het gat in het geluidscherm ter hoogte van Veldhuizen, de nabijheid van sportpark Peppelensteeg en de weerkaatsing van de flats aan de Mariendaal en Groenendaal, onaanvaardbaar.

#### *Reactie gemeente*

Het gezamenlijke vermogen van de twee windturbines zal minder zijn dan 15 MW. De afstand tot het dichtstbijzijnde gevoelige object in variant 2c, dit is de opstellingsvariant uit het rapport van Ecofys<sup>7</sup> waarop het voorontwerpbestemmingsplan betrekking heeft, bedraagt circa 500 meter. De ashoogte van de windturbines mag volgens artikel 5.2 lid f niet meer bedragen dan 110 meter. Inclusief de binnenplanse wijzigingsbevoegdheid van 10% is de maximaal mogelijke ashoogte 121 meter. Dit betekent dat de afstand tot het meest nabijgelegen gevoelige object (circa 500 meter) groter is dan vier maal de ashoogte (484 meter). Omdat het gezamenlijk vermogen van de twee windturbines lager is dan 15MW en de afstand tot het dichtstbijzijnde gevoelige object groter is dan vier maal de ashoogte moet het windpark voldoen aan het 'Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer'<sup>2</sup>, ook wel het Activiteitenbesluit genoemd.

In het Activiteitenbesluit wordt als beoordelingscriterium voor de geluidsimmissie vanwege windturbines uitgegaan van de windnormcurve (WNC-40). Deze windnormcurve lichten we hieronder toe.

De uitstraling van het geluid van windturbines is afhankelijk van de windsnelheid. Bij lage windsnelheid maakt de windturbine minder geluid, bij hogere windsnelheid meer. De windnormcurve geeft voor iedere windsnelheid op tien meter hoogte aan welk geluidsniveau is toegestaan op de gevel van geluidgevoelige objecten (woningen). De windnormcurve is gebaseerd op een groot aantal praktijkmetingen. Bij lage windsnelheid is de standaardgrenswaarde van 40 dB(A) van toepassing. Bij hogere windsnelheden wordt een hogere geluidsimmissie aan de gevel van gevoelige objecten toegestaan. De grenswaarde van 40 dB(A) is in beginsel van toepassing op de nachtperiode. Voor de avond- en dagperiode gelden de waarden van respectievelijk 45 dB(A) en 50 dB(A).

De windturbine die in het onderzoek van Ecofys<sup>3</sup> wordt beschouwd, de Vestas V90 (ashoogte 105 m en rotordiameter 90 m) is een representatieve windturbine volgens de laatste stand der techniek. Uit de berekende geluidscontouren in hiervoor genoemde studie van Ecofys blijkt dat de geluidgevoelige bestemmingen buiten de 44 dB(A)-contour (paarse lijn) liggen en dat daarmee aan de windnormcurve wordt voldaan.

Het uitgevoerde onderzoek van Ecofys laat zien dat plaatsing van twee windturbines van een gangbaar type onder de huidige regelgeving mogelijk is. Volgens het hierboven onder het kopje "wijzigingsbevoegdheid" geciteerde antwoord van de minister zal de geluidsruimte voor windturbines na invoering van de nieuwe regelgeving ongeveer gelijk blijven. Tezijntijd zal bij vergunningverlening worden getoetst aan de dan geldende regels.

#### *Cumulatie van geluid*

Hierboven is beschreven dat het windpark valt onder de werking van het Activiteitenbesluit. Daardoor is het windpark meldingsplichtig en dient het aan de in het Activiteitenbesluit gestelde WNC-40 normering te voldoen. Hierbij speelt cumulatie van geluid geen rol. Uit onderzoek (door Ecofys) is vastgesteld dat er binnen de gestelde WNC40 norm gebleven zal worden.

<sup>2</sup> Besluit van 19 oktober 2007, nr. 07.001133, houdende algemene regels voor inrichtingen (Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer).

<sup>3</sup> Ecofys Afstemming Varianten windturbines met verkavelingsplan ISEV Deel 2', PWNDNL061510, augustus 2006.

*Slagschaduw*

Reclamant is van mening dat plaatsing van windturbines in een verstedelijkte omgeving onverantwoord is vanwege de verschillende vormen van overlast die windturbines kunnen veroorzaken (slagschaduw, geluidhinder, veiligheidsrisico). Gevraagd wordt te onderzoeken wat de invloed is van slagschaduw op de wijken Veldhuizen en de Rietkampen.

*Reactie gemeente*

Windturbines veroorzaken als gevolg van een draaiende rotor een bewegende schaduw, de zogenaamde slagschaduw. De slagschaduw van een windturbine kan bij een bepaalde zonnestand en richting van de zon en bij voldoende helder weer op een raam van een vertrek vallen en daardoor in dat vertrek een hinderlijke wisseling van lichtsterkte veroorzaken. De mate van hinder wordt onder meer bepaald door de frequentie van passeren, door de blootstellingduur en door de intensiteit van de wisselingen in lichtsterkte. Daarnaast is de mate waarin hinder optreedt ook afhankelijk van de opstelling, het type turbine en de kans op hinder (kans op zon en kans dat de windturbine in bedrijf is). In het 'Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer'<sup>4</sup> zijn voorschriften opgenomen voor slagschaduw ten gevolge van windturbines.

In het 'Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer' artikel 3.14, lid 4 wordt in het kader van slagschaduw verwezen naar de 'Regeling algemene regels voor inrichtingen milieubeheer' artikel 3.12, lid 1. In artikel 3.12, lid 1 staat:

'Ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschittering is de windturbine voorzien van een automatische stilstandvoorziening die de windturbine afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten voorzover de afstand tussen de windturbine en de geluidgevoelige objecten minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kan optreden en voorzover zich in de door de slagschaduw getroffen uitwendige scheidingsconstructie van geluidgevoelige gebouwen of woonwagens ramen bevinden. De afstand geldt van een punt op ashoogte van de windturbine tot de gevel van het geluidgevoelige object'<sup>5</sup>.

Uit onderzoek van Ecofys<sup>6</sup> naar de slagschaduwcontouren blijkt dat de slagschaduw van het windpark voor een klein deel valt in de woonwijken Veldhuizen (ten noordoosten van het windpark) en De Rietkampen (ten zuidoosten van het windpark). Deze conclusie is indicatief omdat afhankelijk van het type windturbine waarvoor te zijner tijd vergunning zal worden aangevraagd deze analyse opnieuw gemaakt moet worden. De windturbine die in voornoemd onderzoek van Ecofys wordt beschouwd, de Vestas V90 (ashoogte 105 m en rotordiameter 90 m) is een representatieve windturbine volgens de laatste stand der techniek. Voor die woningen woningen waarbij de afstand tussen de windturbine en de geluidgevoelige objecten minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt en waarin de jaarlijkse schaduwduur resulteert in gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar en meer dan 20 minuten per dag kan door middel van nader onderzoek worden bepaald welke windturbine voor welk deel van de dag stilgezet dient te worden door middel van een stilstandvoorziening.

Als voorbeeld geven wij aan dat uit het bovenstaande volgt dat slagschaduw slechts van belang is voor woningen binnen een afstand van 1,2 kilometer tot de windturbine indien de vergunningaanvraag betrekking heeft op windturbines met een rotordiameter groter of gelijk aan 100 meter. Te zijner tijd zal bij vergunningverlening worden getoetst aan de dan geldende regels.

*Externe veiligheid*

Reclamant stelt dat het onjuist is dat voor de spoorlijn geen vervoer van gevaarlijke stoffen is geprognosticeerd. Gevraagd wordt aan te geven wat het groepsrisico is van de spoorlijn en de hogedrukgasleiding en te onderzoeken in hoeverre hulpdiensten snel het gebied kunnen bereiken.

*Reactie gemeente*

<sup>4</sup> Besluit van 19 oktober 2007, nr. 07.001133, houdende algemene regels voor inrichtingen (Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer).

<sup>5</sup> Wettelijk gezien<sup>5</sup> worden onder geluidgevoelige objecten verstaan woningen en andere geluidgevoelige gebouwen (onderwijsgebouwen, ziekenhuizen, verpleeghuizen en bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen andere gezondheidszorggebouwen).

<sup>6</sup> Ecofys Afstemming Varianten windturbines met verkavelingsplan ISEV Deel 2', PWNDNL061510, augustus 2006.

De beheerder van de spoorweg (in Nederland: Prorail) moet een vergunning verstrekken voor plaatsing van windturbines wanneer een deel van een rotorblad binnen het beheersgebied draait. Het beheersgebied strekt zich uit tot 7,85 meter uit het hart van het naastliggend spoor. Wanneer een windturbine in de nabijheid van een spoorweg wordt gebouwd (circa 100 meter) maar buiten het beheersgebied is toestemming van de beheerder noodzakelijk. Ten noorden van het windpark ligt de spoorlijn van Utrecht naar Arnhem. De meest noordelijke windturbine ligt het dichtst bij de spoorlijn, de afstand bedraagt circa 600 m. Hiermee wordt ruimschoots aan de norm van Prorail voldaan. De windturbine die in het onderzoek van Ecofys<sup>7</sup> wordt beschouwd, de Vestas V90 (ashoogte 105 m en rotordiameter 90 m) met een vermogen van 3MW is een representatieve windturbine volgens de laatste stand der techniek. Volgens het Handboek Risicozonering Windturbines bedraagt de maximale werpafstand voor een windturbine van 3 MW circa 369 m<sup>8</sup>. De spoorlijn ligt daarom geheel buiten de invloedssfeer van de windturbines. Ook wordt ruimschoots aan de norm van Prorail. Omdat de windturbine niet bijdraagt aan een hoger risico voor het transport over de spoorlijn is het niet relevant het groepsrisico vast te stellen.

#### Hogedrukgasleiding

De hogedrukgasleiding ligt juist ten noorden van de spoorlijn. De afstand tot de meest nabijgelegen windturbine bedraagt circa 600 meter. De windturbine die in het onderzoek van Ecofys<sup>9</sup> wordt beschouwd, de Vestas V90 (ashoogte 105 m en rotordiameter 90 m) met een vermogen van 3MW is een representatieve windturbine volgens de laatste stand der techniek. Volgens het Handboek Risicozonering Windturbines bedraagt de maximale werpafstand voor een windturbine van 3 MW circa 369 m<sup>10</sup>. Als vergunning wordt aangevraagd voor deze turbine dan ligt de hogedrukgasleiding geheel buiten de invloedssfeer van de windturbines.

Als de vergunningaanvraag te zijner tijd betrekking heeft op een windturbine met een maximale werpafstand groter of gelijk aan 600 meter, dan ligt de hogedrukgasleiding wel in de invloedssfeer van de windturbines. In dat geval dient de hogedrukgasleiding te worden beschouwd als een installatie die aan wettelijke veiligheidsnormen dient te voldoen. De wettelijk vereiste veiligheidsafstanden van gasleiding tot kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten dienen in acht te worden genomen. Wanneer de hogedrukgasleiding zich bevindt binnen de maximale werpafstand van de windturbines, neemt de kans op falen van de gasleiding toe en daarmee ook de in acht te nemen veiligheidsafstanden tot de gasleiding. In welke mate de in acht te nemen veiligheidsafstanden toenemen hangt af van de eigenschappen van de gasleiding, de eigenschappen van de windturbines zoals rotatiesnelheid van de rotor, en de afstand van de windturbines tot de leiding.

Deze veiligheidsafstanden kunnen in concrete gevallen worden geanalyseerd door middel van een kwantitatieve risicoanalyse (Quantitative Risk Assessment). Het is dan aan het bevoegd gezag om aan de hand van een dergelijke kwantitatieve risicoanalyse een oordeel te geven en eventuele aanvullende veiligheidsmaatregelen te stellen.

#### Natuur- en landschappelijke inpassing

Reclamant vraagt zich af of plaatsing van windturbines past in het beeldkwaliteitsplan en wat de verstoring van het landschap zal zijn. Ook wordt gevraagd te onderzoeken of de plannen die zo dicht bij de Veluwe liggen doorgang kunnen vinden met het huidige beleid.

#### Reactie gemeente

In het beeldkwaliteitsplan is rekening gehouden met de plaatsing van de windturbines.

Landelijk en provinciaal gezien bestaat de voorkeur voor het plaatsen van windturbines op een bedrijventerrein. In zijn algemeenheid worden windturbines steeds meer gangbaar en aanvaardbaar in stedelijk gebied. Gezien milieurendement van de windturbines achten wij de windturbines op deze locatie passend.

bij het onderzoek naar de mogelijkheid van windturbines in 2004 door Ecofys zijn ook de natuurwaarden onderzocht. Daar is geconcludeerd dat de natuurwaarden door de windturbines niet

<sup>7</sup> Ecofys Afstemming Varianten windturbines met verkavelingsplan ISEV Deel 2', PWNDNL061510, augustus 2006.

<sup>8</sup> Handboek Risicozonering Windturbines 2e geactualiseerde versie januari 2005, opgesteld door ECN i.s.m. KEMA.

<sup>9</sup> Ecofys Afstemming Varianten windturbines met verkavelingsplan ISEV Deel 2', PWNDNL061510, augustus 2006.

<sup>10</sup> Handboek Risicozonering Windturbines 2e geactualiseerde versie januari 2005, opgesteld door ECN i.s.m. KEMA.

worden aangetast, gezien ook het feit dat deze gesitueerd worden aan de rand van het bedrijventerrein. Ten aanzien van de vleermuizen en vogels wordt er nu nog een nader onderzoek gedaan. De verwachting is dat de plaatsing en de werking van de windturbines geen onevenredige schade zal betekenen voor de vleermuizen en de trekvogels. Er dient nog wel literatuur onderzoek gedaan te worden. Op grond van dit onderzoek kan vastgesteld worden of verder veldonderzoek noodzakelijk is. Wij gaan er echter van uit dat dit uiterlijk vóór de vaststelling van het bestemmingsplan in de gemeenteraad en zo mogelijk voor het plaatsvinden van de vergadering van de raadscommissie gereed is.

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan Ede West 2009.

**Belangenvereniging Levendaal en Omgeving, Levendaal 9  
6715 KJ Ede en de heer G.H. Brethouwer, Levendaal 9 6715 KJ Ede.**

De door Belangenvereniging Levendaal en Omgeving en de door de heer G.H. Brethouwer ingebrachte zienswijzen zijn inhoudelijk hetzelfde en zullen derhalve gezamenlijk behandeld worden.

*Energy Return on Investment*

Indieners vragen zich af of bij de keuze van de lokatie rekening is gehouden met de Energy Return on Investment en de zogenaamde ruwheid van het aanstrijkvlak.

*Reactie gemeente*

Uit onderzoek<sup>11</sup> blijkt dat de energie die nodig is gedurende de hele levenscyclus van een windturbine (bouwen, plaatsen, onderhoud, afbreken) door de windturbine in drie tot zes maanden wordt terugverdiend. Dat is 2 tot 3 procent van de levensduur van een windturbine die 15 tot 20 jaar elektriciteit levert. In ongeveer diezelfde zes maanden heeft de turbine ook de uitstoot aan onder andere het broeikasgas CO<sub>2</sub> die geëmitteerd wordt tijdens de hele levenscyclus van de windturbine 'terugverdiend', omdat er, in tegenstelling tot elektriciteitscentrales, geen fossiele brandstoffen nodig zijn bij de productie van elektriciteit uit wind. De ruwheid van het terrein die mede bepalend is voor de hoeveelheid wind ter plekke van de windturbine, is een factor die is meegenomen in de energieopbrengstberekeringen door Ecofys<sup>7</sup>.

*Geluidhinder*

Indieners zijn van mening dat de beoogde windturbines een aanzienlijke geluidsoverlast gaan opleveren voor de omgeving. Verwezen wordt naar onderzoek van dr. ir. Van den Berg (RUG Groningen, 2006) waarin gesteld wordt dat in een straal van 2,5 km rond de windturbines geluidsoverlast zal plaatsvinden en naar onderzoek van TNO (2008) waarin gesteld wordt dat geluidbelasting van windturbines als hinderlijker wordt ervaren dan dat van wegverkeer, railverkeer of industrie. Bovendien wordt een cumulatie van geluid verwacht vanwege de intensievere wegbelasting van de A30 en de verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein A12.

*Reactie gemeente*

In de fase van vergunningaanvraag dient initiatiefnemer aan te tonen dat het te ontwikkelen windpark voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving met betrekking tot geluidhinder. Bij overschrijding van de geluidsimmissie op een woning kan de bedrijfsvoering van windturbines worden aangepast waardoor de geluidsproductie vermindert. Dit gaat ten koste van de energieproductie. In gevallen waarin het niet voldoende is om de windturbine in een geluidsarmere mode te bedienen, kan voor de beoordelingsperiode waarin een overschrijding plaatsvindt een of meerdere turbines voor een deel van de periode stilgezet worden, waardoor aan de wettelijke geluidseisen kan worden voldaan. Indien de haalbaarheid van het windproject hierdoor in het geding is kan de projectontwikkelaar ook nog kiezen voor een geluidsarmere windturbine. Zodoende resulteert altijd een windpark met windturbines die voldoen aan de dan geldende wet- en regelgeving.

De uitgevoerde studies door Ecofys laten zien dat plaatsing van twee windturbines van een gangbaar type onder de huidige regelgeving mogelijk is. Volgens het hierboven geciteerde antwoord van de minister zal de geluidsruimte voor windturbines na invoering van de nieuwe regelgeving ongeveer gelijk blijven. Tezamen zal bij vergunningverlening worden getoetst aan de dan geldende regels.

<sup>11</sup> Zie bijvoorbeeld: E. Martínez, F. Sanz, S. Pellegrini, E. Jiménez en J. Blanco (2008). Life-cycle assessment of a 2-MW rated power wind turbine: CML method. Int J Life Cycle Assess (2009) 14:52–63, en ook: Das Grune Emissionshaus, augustus 2003

*Planschade, waardedaling woningen*

reclamanten verwachten een significante waardedaling van hun woningbezit. Verwezen wordt naar een uitspraak van de Rechtbank Alkmaar waarin is bepaald dat de invloed van windturbines bij de WOZ waarde moet worden betrokken.

*Reactie gemeente*

Zoals hiervoor gesteld wordt er voldaan aan de milieunormen. De woningen liggen op ongeveer 1,2 km van de locatie van de windturbines. Gezien de grote afstand tot de windturbines zal er naar onze mening geen sprake zijn waardedaling van de woningen, in ieder geval geen significante waardedaling. Indien men meent planschade te zullen ondervinden, kan men een verzoek tot tegemoetkoming in de schade indienen.

Er wordt verwezen naar WOZ-jurisprudentie in het algemeen en naar een recente uitspraak van rechtbank Alkmaar, d.d. 29 mei 2009 (LJN: BI8712). Deze uitspraak ziet op een situatie waarbij de gemeente ten onrechte was uitgegaan van beleidregels die een te grofmazige benadering van de relatie tussen de aanwezigheid van windturbines en waardedaling van woningen voorstelden.

*Externe veiligheid*

Reclamanten verwachten dat met de plaatsing van de windturbines de maatschappelijke veiligheid in het geding is.

*Reactie gemeente*

In de fase van vergunningaanvraag dient initiatiefnemer aan te tonen dat het te ontwikkelen windpark voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving met betrekking tot veiligheid. Is dit niet het geval dan wordt geen vergunning verleend.

Windturbines die in Nederland worden geplaatst, moeten voldoen aan het 'Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer'. Het besluit schrijft voor dat een windturbine moet voldoen aan de veiligheidseisen opgenomen in de Nederlandse voornorm NVN 11400-0 (1999/A1 2005) of aan de internationale norm IEC-61400-2 (2006). Een windturbine voldoet in elk geval aan deze norm indien voor deze voorziening een certificaat is afgegeven door een certificerende instantie waaruit blijkt dat de voorziening voldoet aan deze regels. Door de eisen die aan een gecertificeerde windturbine zijn gesteld, worden de risicoaspecten die verband houden met de constructie van de turbine zoveel mogelijk beheerst. Het voldoen aan genoemde richtlijnen biedt daarom onder normale omstandigheden voldoende veiligheidsgarantie voor de omgeving.

Er zijn geen nadere wettelijke risicocriteria waar windturbines aan moeten voldoen maar in beginsel kan het bevoegd gezag aanvullende eisen stellen met betrekking tot de hoogte van het risico. Bijvoorbeeld in het geval de locatie van de windturbines nabij andere activiteiten of installaties bepalend is voor de omgevingsrisico's. Deze kunnen in concrete voorkomende gevallen worden geanalyseerd door middel van een kwantitatieve risicoanalyse (Quantitative Risk Assessment). Het is aan het bevoegd gezag om aan de hand van een dergelijke kwantitatieve risicoanalyse een oordeel te geven en eventuele aanvullende risicocriteria vast te stellen.

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van het bestemmingsplan Ede West 2009.